

Siun
SOTE

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

Siun soten Työkykyohjelma 2020-2022

Koonti 2022

Projektisuunnittelija Senja Asikainen

Työkykyohjelma 2019-2023

- Työkykyohjelma on osa hallitusohjelmaa, ja sen avulla tavoitellaan työllisyysasteen nostoa. Ohjelmaa rahoittaa Sosiaali- ja terveysministeriö (STM), joka toimii ohjelman toteuttajana yhdessä Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kanssa.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa työkykyohjelman operatiivisesta toimeenpanosta. Työterveyslaitos (TTL) vastaa asiantuntijuusalueensa puitteissa työkyvyn tukeen liittyvästä mallintamisesta. THL ja TTL osallistuvat myös hankevalmistelun ja hankkeiden tukeen ja valtionavustushankkeiden arviointiin.
- Ohjelmalla on vahva yhteys Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan, sote-rakenneuudistukseen ja sosiaaliturvan uudistamiseen. KELA sotekeskuksissa –hanke toimii tiiviisti osana alueellisia työkykyohjelmia.
- Siun soten Työkykyohjelma (STM) hankeaika 2021- 2022

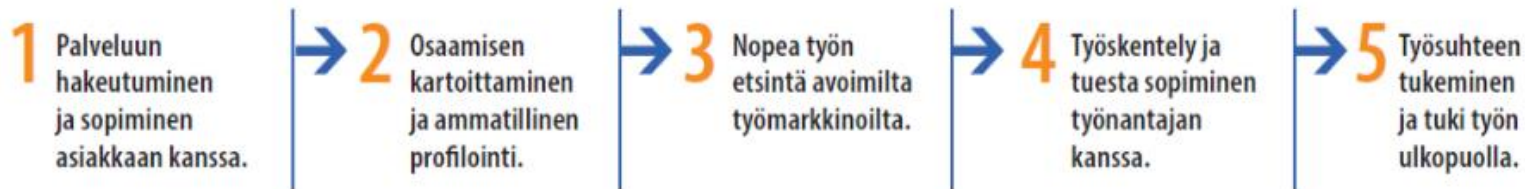
Työhönvalmennus

- Työhönvalmennuksen yhteisen keskustelun tavoitteena Pohjois-Karjalassa on ollut:
 - Yleisesti kartoittaa ja koota eri työhönvalmennuksellisella otteella toimivia tahoja yhteisen keskustelun ääreen työhönvalmennuspalvelujen teemoista
 - Toimijoiden kenttä laaja, tieto toisista toimijoista,
 - Vastaa alkukartoituskyselyissä verkoston toimijoiden toiveeseen tulla tutummaksi toistemme kanssa.
 - Luodaan alueella yhteistä näkemystä työhönvalmennuspalvelusta
 - Asiakkaan näkökulmasta alueella tasalaatuinen palvelu
- Tausta STM:n ja TEM:n Työkykyohjelmasta: Laatumittareihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

Siun soten Työkykyohjelma

Tuetun työllistymisen työhönvalmennusprosessi

- Tuettu työllistyminen on työskentelymenetelmä, jonka tarkoituksena on edistää työllistymisessään erityistä tukea tarvitsevien ryhmien pääsyä palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille sekä tukea heidän työssä pysymistään. Jokaisella on oikeus työhön.
- Tuetun työllistymisen toimintamalli on kehitetty alun perin kehitysvammaisten ja nuorten työllistymisen edistämiseksi USA:ssa
- Tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen prosessi rakentuu viidestä vaiheesta (THL, EUSE Toolkit), prosessissa korostuu työpaikoille jalkautuva työote
- Tehokas tuki työn hakemiseen, työssä pysymiseen ja työn säilyttämiseen, työn räätälöinti sekä työnhakijan tarpeiden ja osaamisen että työnantajan tarpeiden näkökulmasta, etuusneuvonta
- Ammatillaisen osaamisen tarve kasvaa asiakkaan tuen tarpeen kasvaessa 1 → 5

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- STM:n toimeksiantona laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen jalkauttaminen alueelle.
- Laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen keskeiset periaatteet on kirjattu 25 laatukriteeriin ([Laatukriteereihin perustuva työhönvalmennus](#))
 - Palvelun henkilöstö, palvelun johtaminen, palvelun sisältö
 - Laatukriteerit kuvaavat tavoitetilaa, tutkimuksellisesti todettu vaikuttava työhönvalmennuksen malli
 - Laatukriteeristön on tuottanut yhdysvaltalainen IPS Employment Center, Työkykyohjelmassa muotoiltu sopimaan hankkeen kohderyhmille.
- Laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen tarkoituksena on edistää työllistymisessään erityistä tukea tarvitsevien ryhmien pääsyä palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille sekä tukea heidän työssä pysymistään. Jokaisella on oikeus työhön.
- Laatukriteereiden mukaisessa työhönvalmennuksessa korostuu tuetun työllistymisen viisi vaiheinen prosessi, jossa erityistä on, että valmennus ja kuntoutus on pitkäkestoista ja tapahtuu myös pääasiassa työpaikoilla.

Esimerkki laatukriteerin pisteytyksestä:

3. Kokonaisvaltainen palvelu: Jokainen työhönvalmentaja toteuttaa kaikkia työhönvalmennuksen vaiheita; 1) palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa, 2) osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi, 3) nopea työnetsintä avoimilta työmarkkinoilta, 4) tuesta sopiminen työnantajan kanssa, 5) työsuhteen ylläpitämisen tuki sekä tuki työssä ja työn ulkopuolella yhdessä päävastuussa olevien sosiaali- ja terveydenhuollon vastaavien toimijoiden kanssa, ennen kevyempään työllistymisen tuen piiriin siirtymisen. (Huomaa: Jokaisen työhönvalmentajan ei edellytetä antavan etuuksia koskevaa ohjausta asiakkaillensa. Ohjaaminen etuuksiin erikoistuneen työntekijän luo on linjassa tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen periaatteiden kanssa, katso kysymys 12.)

1= Työllistymisen tuen palveluiden osalta työhönvalmentajat tarjoavat ainoastaan siirtoa palveluntuottajille tai muihin palveluihin.

2= Työhönvalmentajilla on asiakasvastuu, mutta työllistymisen tuen osalta he siirtävät asiakkaat muihin palveluihin.

3= Työhönvalmentajat toteuttavat yhdestä kolmeen vaihetta työhönvalmennuksesta.

4= Työhönvalmentajat toteuttavat neljä vaihetta työhönvalmennuksesta, mutta eivät koko palvelua.

5= Työhönvalmentajat toteuttavat kaikki viisi työhönvalmennuksen vaihetta (palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa; osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi; nopea työnetsintä avoimilta työmarkkinoilta; tuesta sopiminen työnantajan kanssa; työsuhteen ylläpitämisen tuki sekä tuki työssä ja työn ulkopuolella).

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- Toteuttaa työhönvalmennuksen prosessia, työn tueksi lomakkeisto
 - Suunnitelmallisen työn tueksi: Työnhakusuunnitelma, suunnitelma työsuhteen aikaisesta tuesta ja opintoihin liittyvä suunnitelma.
 - Asiakastyön tueksi: Työhönvalmennukseen ohjautuminen (lähete), työhönvalmennuksen aloittaminen (yhteistyösopimus), ammatillinen profilointi, työskentely työnantajien kanssa, työsuhteen aloittaminen, työsuhteen lopettaminen, työhönvalmennuksen jälkeen

25 laatukriteeriä:

- Palvelun henkilöstö
 - Asiakasmäärä/työhönvalmentaja, fokus työhönvalmennuksessa ja palvelun kokonaisvaltaisuus (prosessin 5 vaihetta)
- Palvelun järjestäminen
 - Kytkeytyminen sote-palveluihin, palveluiden yhteensovittaminen, yhteistyö muiden työllistämisen palveluiden kanssa, työhönvalmennuksen tiimi ja tiiminvetäjä, palvelun avoimuus, pyrkimys avoimille työmarkkinoille, johdon tuki toiminnalle
- Palvelun sisältö
 - Etuusneuvonta, työkyvyn rajoitteista kertominen työpaikalla, jatkuva arviointi, nopea, henkilökohtaisesti räätälöity työnhaku, tiivis yhteys työpaikalle, työnantajayhteyksien laatu, töiden monimuotoisuus: erilaiset työtehtävät eri työnantajilla, avoimille työmarkkinoille sijoittuva työ, yksilöllinen tuki, kestoiltaan rajaamaton palvelu, palvelujen tarjoaminen lähiyhteisössä, aloitteellinen ja aktiivinen sitouttaminen palveluun

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus- Kehittämistyö Pohjois-Karjalassa

Siun soten Työkykyohjelma

Työhönvalmennuksen kehittäminen sosiaalipalveluiden välisessä yhteistyössä

- Siun soten Työikäisten palvelut, Mielensterveys- ja päihdepalvelut ja Vammaispaalvelut
- Tunnistimme, että Siun soten nykyisissä palveluissa on olemassa yhteneväisyyksiä eri palvelualueilla järjestettävissä työllistymistä tukevissa sosiaalipalveluissa.
- Tunnistimme yhteiseksi tavoitteeksi luoda yhtenevät ja tasalaatuiset työllistymisen tuen sosiaalipalvelut sekä niiden asiakaskriteerit ja palveluprosessit.
- Pohdimme suuntaviivoja sille, miten palvelut voitaisiin tulevaisuudessa hyvinvointialueella järjestää ja hyödyntää toistemme osaamista.
- Kehittämistyöhön perustettiin sosiaalipalveluiden palvelualueiden johdon välinen rakenteellisen keskustelun kehittämissyöryhmä sekä työtoiminnan ja työhönvalmennuksen palveluita ja asiakaskriteeristöä pohtivat työryhmät, joihin osallistuivat enemmän asiakastyötä tekevät ammattilaiset sekä lähiesimiehet.
- Tämän kehittämissyön näkökulmia esiteltä lisä myöhemmin tässä diasarjassa.

Työhönvalmennuksen työpajasarja

- Hankkeen aikana toteutettiin Työhönvalmennuksen 6 + 2 - osainen työpajasarja yhteistyössä Pohjois-Karjalan TE-palveluihin sijoittuvan TEM:n työkykyohjelman hankkeen kanssa.
- Työpajasarja toteutettiin ajalla 12/2021–11/2022.
- Osallistujia työpajasarjassa oli sosiaalipalveluiden lisäksi myös eri organisaatioista Siun soten alueella. Osallistujat olivat järjestöistä, oppilaitoksista, KELA:sta, TE-palveluista, kunnan työllistämispalveluista, yksityisiltä palveluntuottajilta ja hankkeista.
- Työpajatyöskentelyssä luotiin yhteistä ymmärrystä siitä, mitä Pohjois-Karjalassa tarkoitetaan, kun puhutaan työhönvalmennuspalvelusta riippumatta siitä, kuka sitä järjestää. Keskeisinä tavoitteina olivat työhönvalmennuksen verkostotyön vahvistaminen, tuetun työllistymisen prosessi sekä työhönvalmennuksen laatuksiteereiden mukaisen osaamisen laajentaminen alueen eri työhönvalmennuspalveluihin. Pyrkimyksenä oli vahvistaa työhönvalmennuksen palveluita asiakkaan näkökulmasta samansuuntaisiksi, tasalaatuisiksi palveluiksi.

Työhönvalmennuksen työpajasarja- Sisältö otsikkotasolla

- Työhönvalmentaja verkostossa
- Verkostotyön syventäminen
- Työhönvalmennuksen prosessi
- Työpaikalla tapahtuva työhönvalmennus
- Laatumerkkeihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus (Tämän työpajan toteutuksessa yhteistyössä oli mukana myös Siun soten IPS-Sijoita ja Valmenna-hanke)
- Työhönvalmennuksen kehittämistyön juurruttaminen (syksy 2022)
- + kaksi yhteistä koontiseminaaria Työ- ja toimintakyvyn mittarit ja menetelmät-työpajasarjan kanssa kevät 2022 ja syksy 2022.
- Yhtäaikaisesti järjestettiin myös rinnakkainen Työ- ja toimintakyvyn mittarit ja menetelmät-työpajasarja.
 - Nykytilan kartoituksessa nousi esille, että alueella on käytössä useita erilaisia tapoja ja menetelmiä mitata asiakkaan työ- ja toimintakykyä.
 - Työpajasarjassa pohdittiin yhteisesti mitä mittareita ja menetelmiä voidaan käyttää myös työhönvalmennuksen prosessin aikana. Työhönvalmennuksen sekä Työ- ja toimintakyvyn mittarit ja menetelmät-työpajasarjoilla oli yhteinen koontiseminaari kesäkuussa 2022. Työpajasarjoihin osallistuneiden toimijoiden toiveesta järjestettiin myös toinen yhteinen koontiseminaari vielä syksyllä 2022 kehittämistyön perehdyttämisen näkökulmasta.

Laatukriteeristö palvelun arvioinnin ja kehittämisen välineenä

- Yhteistyössä TEM Työkykyohjelman kanssa eri työhönvalmennuksen palveluita pisteytettiin ja tarkasteltiin laatukriteeristöä hyödyntäen.
 - Tarkoituksena oli selvittää, miltä osin kriteeristö olisi sovellettavissa yleisesti mittaamaan eri toimijoiden tuottaman työhönvalmennuspalvelun laatua tai
 - voisiko kriteeristöä käyttää tukemaan palvelun kehittämisessä.
 - Lisäksi pohdittiin, olisiko kriteeristö käytettävissä esim. TE-palveluiden työhönvalmennuspalveluiden ostopalvelutilanteissa palvelun laatuvaatimuksina.
- Kriteeristö nähtiin keinona tarkastella omaa palvelua kehittämisen näkökulmasta ja lähtökohtaisesti sen nähtiin olevan keino kehittää työhönvalmennuspalveluissa omaa toimintaa niiden mukaiseksi, joskin osaa kriteeristön kohdista ei pidetty tarkoituksenmukaisina ei sosiaalipalveluina- toteutettavissa työhönvalmennuksen palveluissa.
- Tuloksena esille saatiin nostettua kriteeristöstä kohtia, jotka nousivat esimerkiksi keskeisiksi kriteereiksi TE-palveluiden työhönvalmennuksen ostopalvelutilanteissa palvelun samansuuntaisuuden ja tasalaatuisuuden varmistamiseksi.

TE-palveluiden työhönvalmennuspalvelu osatyökykyisille: keskeiset laatuksiteerit.

- Asiaksmäärä työhönvalmentajaa kohti
 - Nähtiin 20 asiakasta/työhönvalmentaja ehdottomana maksimi asiakasmääränä, jotta työhönvalmentaja voi tehdä työtä vaikuttavasti ja yksilöllisesti suunnitellen asiakkaiden työhönvalmennuksen prosessin joka vaiheessa (Laatukriteeri 1)
- Fokus työhönvalmennuksessa
 - Tärkeää, että työhönvalmentaja saa keskittyä itse tehtäväänsä ja nähtiin, että 90% työhönvalmentajan työajasta olisi hyvä olla työhönvalmennustyötä (Laatukriteeri 2)
- Työhönvalmennuksen viiden eri vaiheen toteuttaminen
 - Nähtiin tärkeänä, että myös TE-palveluiden työhönvalmennuspalvelu joustaisi kestollisesti tarvittaessa niin, että tukea voidaan antaa myös palkkatyön alussa. (Laatukriteeri 3)
- Nivelvaihepalaverit työhönvalmennuksen alussa ja lopussa TE-toimiston ja palveluntuottajan sekä asiakkaan välillä.
 - Nähtiin, että TE-palveluiden työhönvalmennuspalveluissa voitaisiin palvelua kehittää vastaamaan tätä kriteeristön kohtaa asiakkaiden sujuvien palvelupolkujen varmistamiseksi. (Laatukriteerit 4,5 ja 6)

TE-palveluiden työhönvalmennuspalvelu osatyökykyisille: keskeiset laatuksriteerit.

- Työhönvalmentajan aktiivinen tuki työntajakontakttoinneissa. (Laatukriteerit 15, 16, 17, 18)
- Palveluntuottajan ammatillisen alku, väli- ja loppuarvioinnin tekeminen
 - Keskiöön nousi työhönvalmennuspalvelun asiakkaiden yksilölliset tavoitteet, suunnitelmallinen toiminta ja sen arviointi (Laatukriteeri 14 ja 22)
- Palveluntuottajan tekemä verkostotyö asiakkaan työllistymistä tukevien keskeisten yhteistyötahojen kanssa.
 - Asiakkaan tilanteen näkeminen kokonaisvaltaisena prosessina myös palveluntuottajan toimesta. (Laatukriteeri 6)

Työhönvalmennuspalveluista nousseita yhtäläisyyksiä ja eroja

- Laatuksiteereiden peilaamisen kautta saatiin näkyville erilaisten työhönvalmennuspalvelujen yhtäläisyyksiä ja eroja
 - Prosessin vaiheet
 - Tuetun työllistämisen 5 vaiheinen prosessi
 - Palvelun kesto (kestoltaan rajattu/rajaamaton palvelu)
 - Kehitysvammapalveluiden työhönvalmennus ainoa pitkäkestoinen työhönvalmennuksen palvelu, jossa tuki ulottuu pitkäaikaisesti myös työsuhteen ajalle
 - Tuloksena asiakkaiden mahdollisuudet säilyttää työsuhde, kun työpaikan muutostilanteissa työhönvalmentajan tuki on ollut sekä työnantajan että työntekijän käytettävissä tarvittaessa
 - Asiakkaan itsenäisen toimintakyvyn tarve
 - Asiakkaan on oltava sitä toimintakykyisempi itsenäisesti, mitä vähemmän palveluissa korostuivat tuetun työllistymisen prosessin vaiheet.
 - Ammattilaisten osaamisen tarve
 - Palvelun tarve kytkeytyä lähettävään tahoon

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- Todettiin, että Pohjois-Karjalassa eri työhönvalmennuksen toimijoilla prosessi rakentuu toimijoiden omista lähtökohdista käsin ja vaiheita toteutetaan sen mukaisesti.
 - Asiakkaan näkökulmasta tunnistetaan, että prosessin eri vaiheita käytetään asiakastyössä samansuuntaisesti
 - Voidaan tunnistaa ”kevyemmän tuen” työhönvalmennus ”vahvemman tuen” työhönvalmennuksesta
 - On palveluntuottajia, jotka noudattavat vaiheita 1-3, ja ne ovat myös asiakkaan tarpeeseen (asiakkaan työ- ja toimintakyky ovat korkeammalla tasolla) sopivia palveluita.
 - Nyt tutkimustuloksia, jossa laatukriteereihin perustuvalla työhönvalmennuksella saatu vaikuttavia tuloksia työeläkelaitoksen uravalmennuksessa toimintakyvyltään itsenäisempien asiakkaiden parissa.
 - Vahvemman tuen työhönvalmennuksessa korostuvat prosessin kaikki vaiheet sekä asiakkaan toimintakyvyn perusteella nousevat tuen tarpeet

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus-

Vahvan tuen työhönvalmennus

- Asiakkaan työ- ja toimintakyvystä johtuvien tuen tarpeiden kasvaessa ja tarve vahvemman tuen työhönvalmennuksen palvelulle nousee
 - Tuetun työllistymisen prosessin vaiheet 4 ja 5 korostuvat
- Ammattilaisen osaamisen tarve kasvaa:
 - Asiakasryhmän erityispiirteet korostuvat mm. kommunikaatio, työn räätälöinnin osaaminen, asiakasryhmäkohtainen osaaminen
 - Ammattilaisen osaamisen tarve kasvaa asiakkaan työ- ja toimintakyvystä nousevien tarpeiden ja valmennuksessa toteutettujen tuetun työllistymisen prosessin vaiheiden lisääntyessä
- Keskeiseksi nousee palvelun kytkeytyminen lähettävään tahoon ja tiivis yhteistyö lähettävän tahon kanssa palveluiden yhteensovittamiseksi esim.
 - Vammaispalvelut- sosiaaliohjaus- osa-aikainen työtoiminta ja sosiaalipalveluna toteutettava työhönvalmennus - osa-aikatyö
 - TE-palvelut/ työllistymispalvelut - työkykykoordinaattori - ostopalveluna toteutettava työhönvalmennusosa – osa-aikatyö

Osallisuus kehittämistyössä

- Hankkeen aikana laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen kehittämisen kokonaisuus tavoitti yhteensä noin alueen 150 ammattilaista.
- Kehittämistyöhön osallistettiin myös palvelua käyttäviä asiakkaita, tarkemmin kuvattu seuraavassa diassa.

Asiakasosallisuus laatukriteereiden mukaisessa kehittämistyössä

- Työhönvalmennuksen työpajasarjan työpajoihin osallistui kokemusasiantuntijoita yhteiseen kehittämistyöhön.
- Asiakaskokemuksia ja toiveita työllistymisen tuen palveluista kehitysvamma palveluissa kerättiin myös Kehitysvammaisten tukiyhdistyksen koordinoimalta Me Itse-ryhmältä. Keskiöön näissä nousi asiakkaiden toive saada tuen tarpeeseensa vastaavaa, selkokieleistä palvelua
- Sosionomi (AMK) opinnäytetyönä valmistui kehitysvammaisia asiakkaita osallistaen Kohtaa minut näin- opas työnantajalle asiakkaan kohtaamisen ja ohjauksen tilanteisiin työpaikoilla.
- Asiakaskokemuksia jaettiin myös verkostossa yhteisesti toteutettujen lehtijuttujen avulla

Laatukriteerit tulevaisuuden näkymä

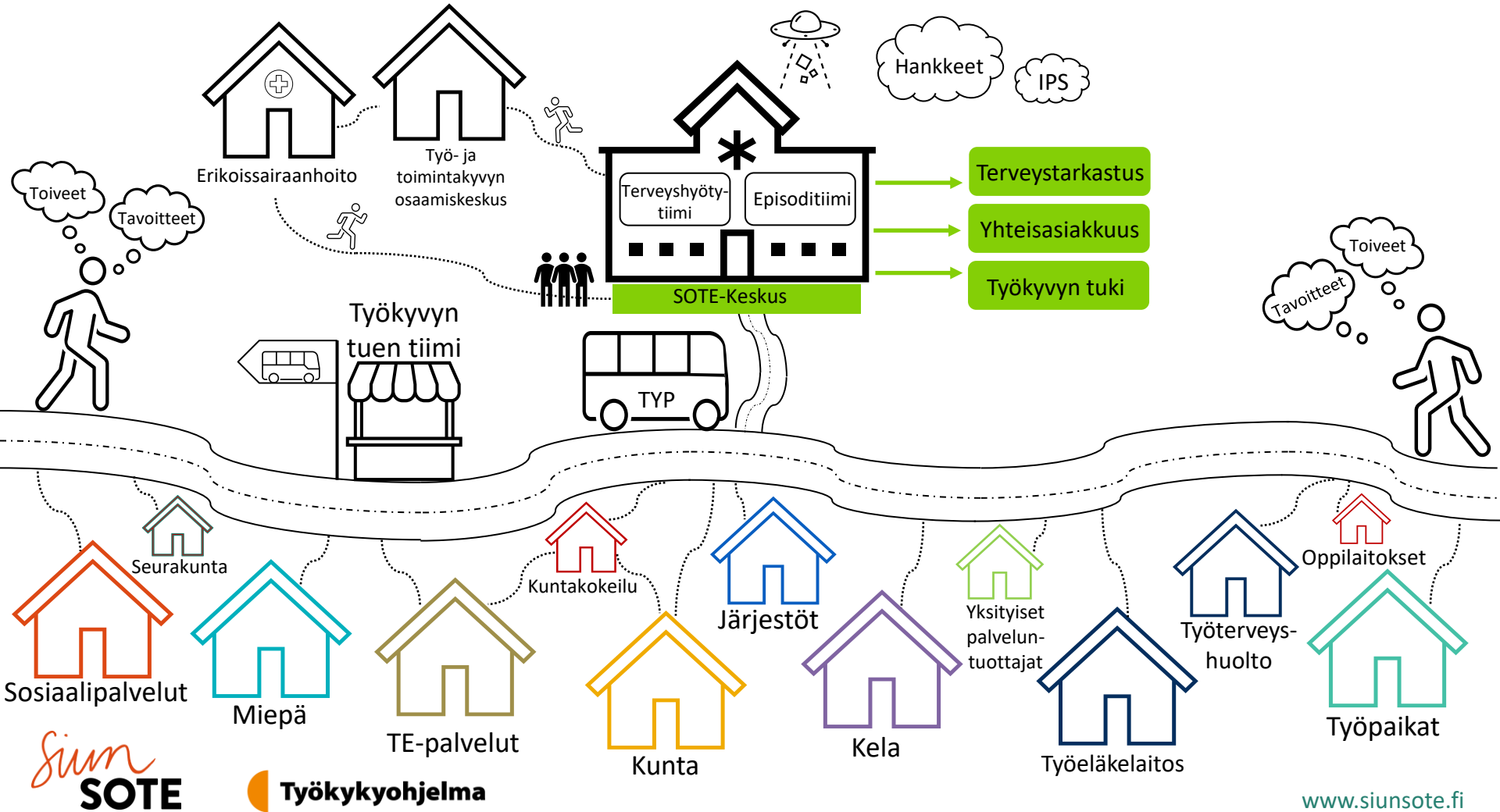
- THL jatkaa laatukriteereiden jalkauttamistyötä osana tulevia työkykyhankkeita vuonna 2023
 - IPS-toimintamalli on kirjoitettu sisälle näihin tuleviin hankekokonaisuuksiin
- Näkymä on, että kriteeristöä tullaan ottamaan vahvemmin osaksi työhönvalmennuspalveluiden laadun varmistamista ja arviointia sekä STM:n että TEM:n toimesta
- Laatukriteeristön mukainen työhönvalmennuspalvelu on vaikuttavaa palvelua asiakkaan työllistymisen näkökulmasta
- Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus nähdään osaksi Kuntoutuksen uudistamisen kokonaisuutta.

Työhönvalmennus Pohjois-Karjalassa

Siun soten Työkykyohjelma

Pohjois-Karjalan vahvuus on verkostotyö

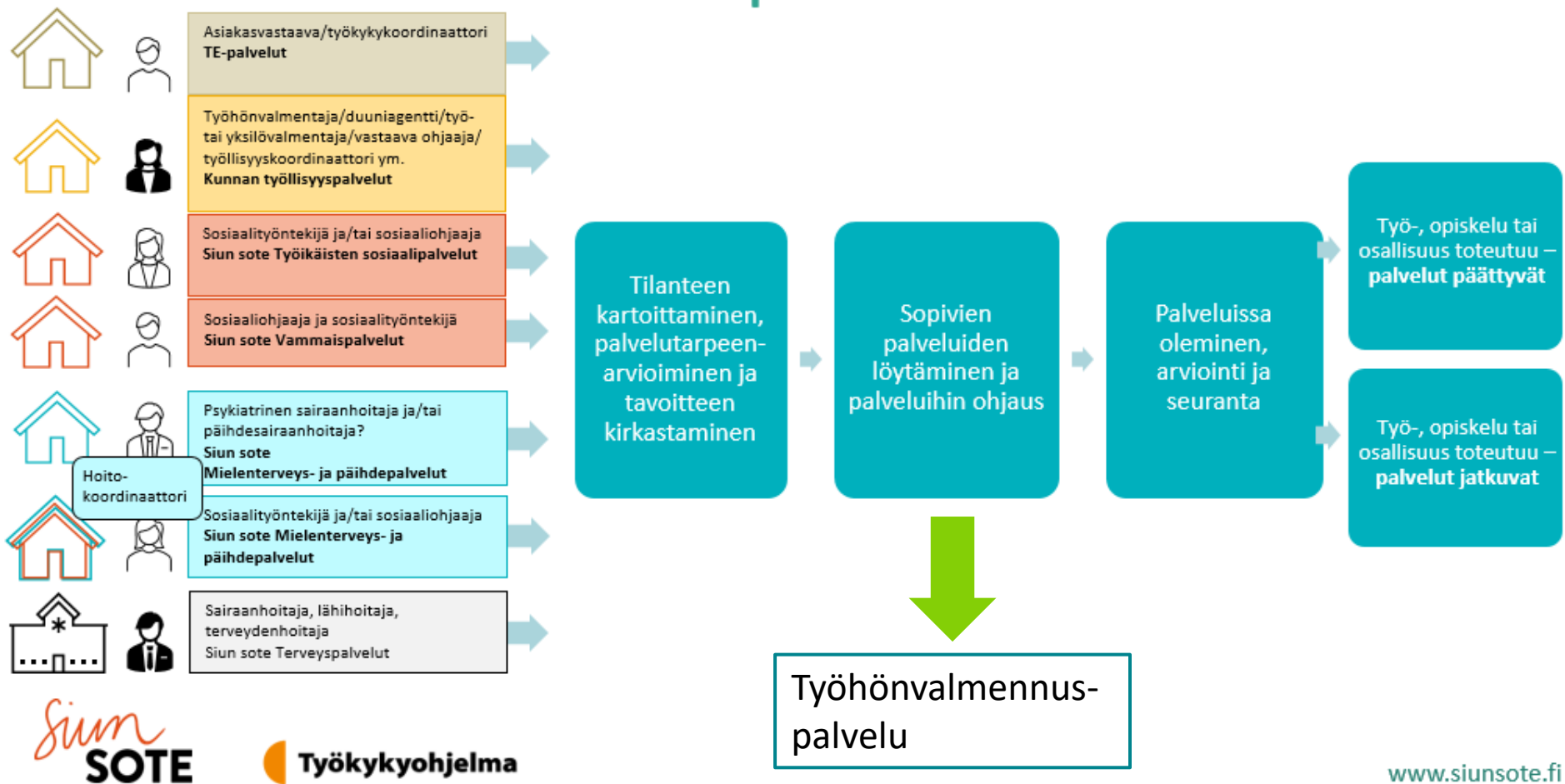
- Paikallisen verkostotyön vahvuudet.
- Voimavara ja väline, tavoite myös valtakunnallisesti että alueellista verkostoitumista tapahtuu
- Verkostona voidaan huomioida paikalliset tarpeet ja rakentaa niihin toimivat käytännöt
- Olemassa olevat ja toimivat rakenteet mm:
 - TYP-rakenne ja sovitut yhteistyötavat
 - Työkyvyn tuen tiimit 16 eri tiimiä Pohjois-Karjalassa
 - Paikallisia yhteistyöverkostoja eri teemojen ympärillä esim. PK-Sotun koordinoimat Osatyökykyisten työllistyminen -työryhmä ja alueelliset työllisyystoimijoiden tapaamiset sekä useita paikallisesti sovittuja yhteistyörakenteita

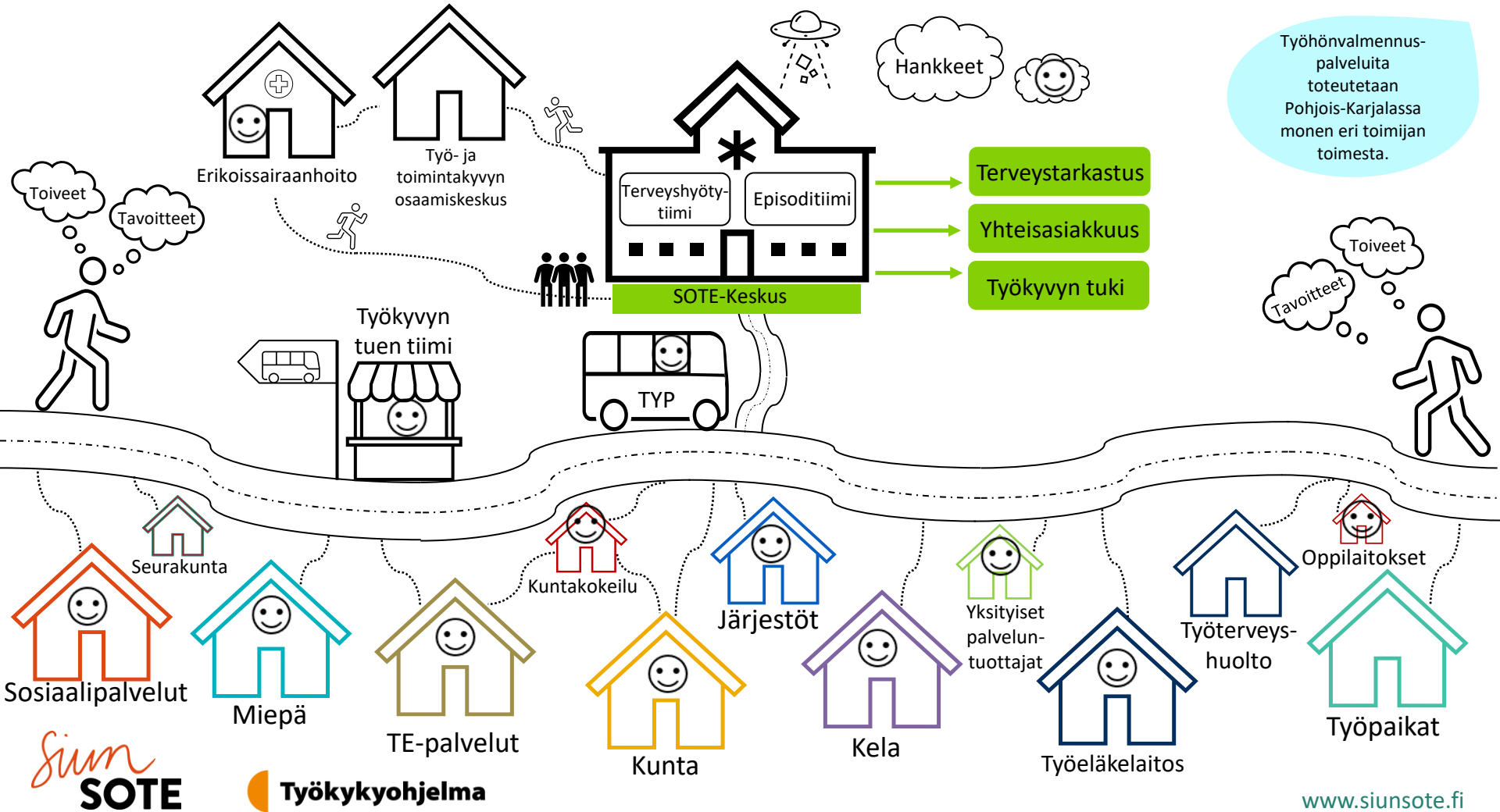

Hankkeen aikana:

- Tunnistettiin yhteisesti, että
 - Usein asiakkaat käyvät lähes kaikissa mökeissä
 - Asiakkaan palvelutarpeet voivat olla rinnakkaisia ja asiakkuussuhteet päällekkäisiä
 - Asiakkaan palvelutarve voi olla pitkäaikainen/lyhytaikainen eri mökeissä.
 - Asiakas on usein jo ollut jossain palveluissa ja siellä saattaa olla jo tietoa hänestä
- Vahvistettiin ymmärrystä siitä, että
 - Tunnistetaan asiakkaan saamat muiden mökkien palvelut ja osataan käyttää niitä
 - Tietoa asiakkaasta on jo olemassa muissa mökeissä ja sitä pitää muistaa hyödyntää
 - Ymmärretään yhteisen suunnitelman merkitys ja pyritään luomaan mahdollisuuksia niiden tekemiseksi
 - Yhteistyön kautta vähennetään päällekkäistä työtä
- Lisättiin yhteistyötä mökkien välillä
- Sovittiin saattaen vaihtaminen toimivaksi käytännöksi nivelvaiheen tilanteissa

Palveluprosessi

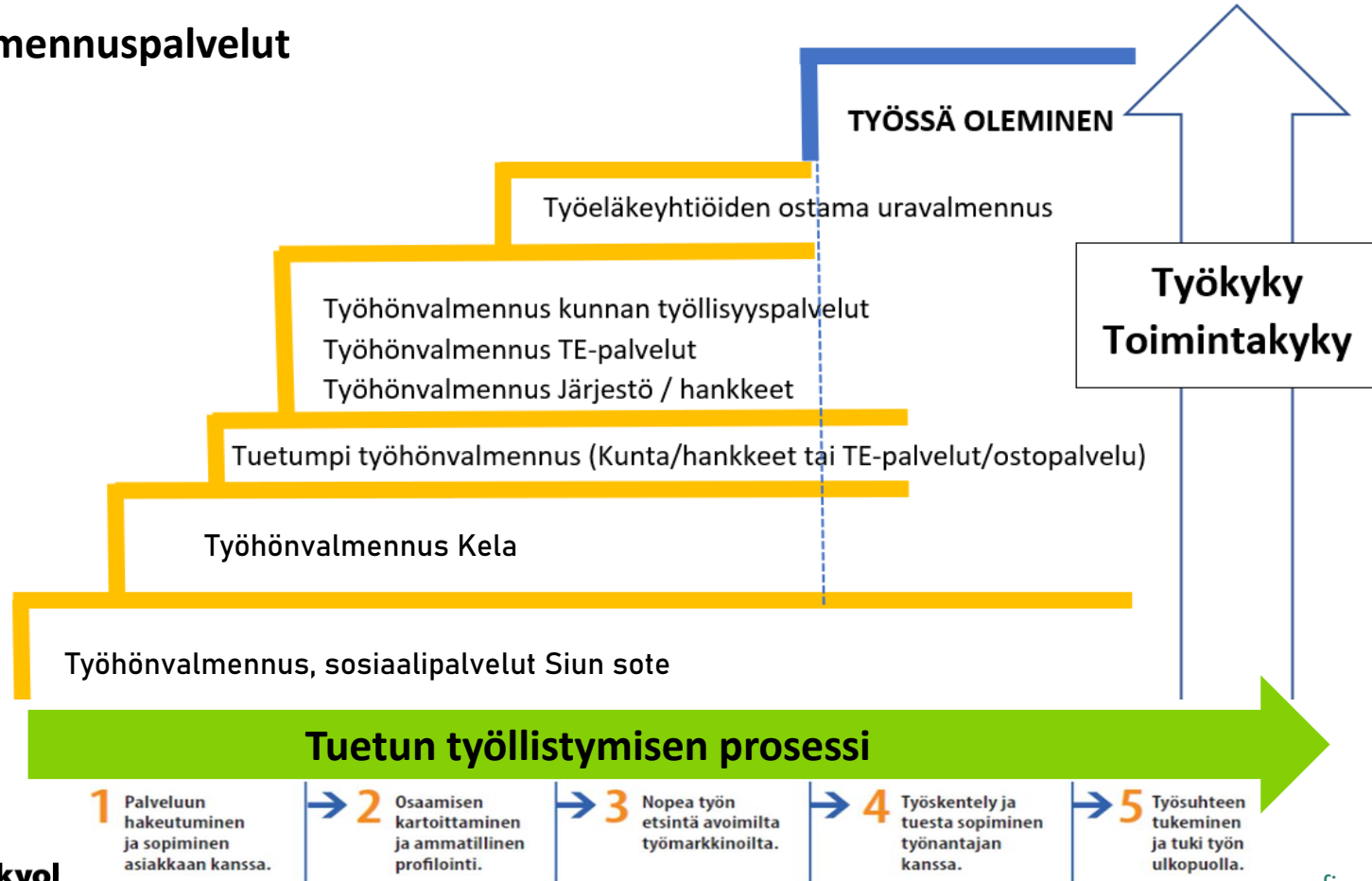
Millä ammattinimikkeellä teet asiakastyötä?

työkykykoordinaattori
johtava sosiaalityöntekijä
agenttikoutsi
ammattillinen kuntoutusohj
asiakasvastaava työfysioterapeutti
työhönvalmentaja
opettaja sosiaaliohjaaja
ohjaaja yksilövalmentaja vastaava ohjaaja
työelämäasiantuntija ryhmäohjaaja sosionomi
koulutusvalmentaja työelämäyhteistyöstä

Verkoston työhönvalmennuspalvelut Pohjois-Karjalassa

- Verkostossa on useita laatukriteerien mukaisella työotteella työtä tekeviä työhönvalmennuspalveluja, jotka toteuttavat palvelussaan tuetun työllistymisen palveluprosessin vaiheita.
- On tunnistettava asiakkaalle oikea ja hänen tarpeisiinsa vastaava palvelu, joka tukee asiakkaan sen hetkistä työ- ja toimintakykyä. Seuraavassa diassa on kuvattu työhönvalmennus portaikkona, jossa alimpana on niin sanottu vahvan tuen työhönvalmennus, joka toteuttaa tuetun työllistymisen viisi vaiheista prosessia. Tätä palvelua järjestetään Siun sotessa sosiaalipalveluna kehitysvammapalveluissa sekä hankkeen aikana myös Siun soten IPS-Sijoita ja valmenna-hankkeessa.
- Prosessin vaiheiden toteuttaminen sekä asiakkaan saaman tuen määrä kevenee portaita ylöspäin noustaessa asiakkaan itsenäisen työ- ja toimintakyvyn lisääntyessä.

Verkoston työhönvalmennuspalvelut Pohjois-Karjalassa

Työhönvalmentajan rooli verkostossa 1/2

- Laatuksiteereiden mukaisen työhönvalmennuksen jalkauttamistyön aikana tunnistettiin yhteisesti, että huolimatta siitä, kuka palvelun toteuttava taho on,
 - työhönvalmentajalla on käytettävissään samansuuntaiset menetelmät ja
 - osaamisensa vahvistamisen keinot.
 - Lisäksi tunnistettiin työhönvalmentajan rooli verkostotyössä. (kts. Seuraava dia)

Työhönvalmentajan rooli verkostossa 2/2

- Tunnistaa, että asiakas voi käyttää yhtäaikaaisesti monen eri mökin palveluita.
- Tukee oman työtehtävänsä ja roolinsa mukaisesti asiakasta palveluiden käytössä.
 - Esim. Työstä saadun ansion ja etuuksien yhteensovittaminen
- Pyytää/osallistuu saattaenvaihto tapaamiseen asiakkaan nivelvaiheissa:
 - varmistaa osaltaan tiedon siirtymisen
- Tunnistaa työhönvalmennuksen osaksi asiakkaan yhteisessä suunnitelmassa sovittua palvelukokonaisuutta ja
- toteuttaa työhönvalmennuksen palvelua sovitusti.
 - Suunnittelee, toteuttaa ja arvioi palvelua tavoitteellisesti yhdessä asiakkaan ja mahdollisuuksien mukaan myös palveluun lähettävän tahon kanssa
- Tunnistaa, että asiakas on toimintakykynsä ja tarpeidensa näkökulmasta oikeassa palvelussa ja tarvittaessa ohjaa asiakasta toisen palvelun piiriin.

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- THL:n mukaan, jotta voitaisiin puhua puhtaasti laatukriteereihin perustuvasta tuetun työllistymisen työhönvalmennuspalvelusta, saavutettavien pistemäärien pitäisi olla metodin mukaisesti korkeat.
 - Huomattu, että korkeita pistemääriä haastavaa saavuttaa
- On tunnistettu, että kaikkien ei tarvitse toteuttaa tai edes tavoitella tuetun työllistymisen työhönvalmennusta, tärkeämpää on yhteisesti tunnistaa ne asiakkaat, jotka sitä tarvitsevat
- Erittäin tärkeää on, että on tarjolla vaihtoehtoisia ja erilaisia työhönvalmennuspalveluita eri tilanteissa ja eri työ- ja toimintakyvyllä oleville asiakkaille.
- On todettu, että laatukriteeristö toimii kuitenkin kaikilla palvelun kehittämisen välineenä ja takaa ja varmistaa asiakkaan näkökulmasta samansuuntaista ja vaikuttavaa palvelua. Esimerkiksi:
 - Miten asiakastieto liikkuu palvelun tuottajan ja tilaajan välillä?
 - Prosessin samansuuntaisuus.

Työhönvalmennus Siun sotessa

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen
työhönvalmennus
Siun soten Työkykyohjelma

Työhönvalmennuksen kehittäminen sosiaalipalveluiden välisessä yhteistyössä

- Siun soten Työkäisten palvelut, Mielenterveys- ja päihdepalvelut ja Vammaispalvelut
- Tunnistimme, että Siun soten nykyisissä palveluissa on olemassa yhteneväisyyksiä eri palvelualueilla järjestettävissä työllistymistä tukevissa sosiaalipalveluissa.
- Tunnistimme yhteiseksi tavoitteeksi luoda yhtenevät ja tasalaatuiset työllistymisen tuen sosiaalipalvelut sekä niiden asiakaskriteerit ja palveluprosessit.
- Pohdimme suuntaviivoja sille, miten palvelut voitaisiin tulevaisuudessa hyvinvointialueella järjestää ja hyödyntää toistemme osaamista.
- Kehittämistyöhön perustettiin sosiaalipalveluiden palvelualueiden johdon välinen rakenteellisen keskustelun kehittämistyöryhmä sekä työtoiminnan ja työhönvalmennuksen palveluita ja asiakaskriteeristöä pohtivat työryhmät, joihin osallistuivat enemmän asiakastyötä tekevät ammattilaiset sekä lähiesimiehet.
- Seuraavilla dioilla on esitelty miten työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut järjestetään Siun sotessa

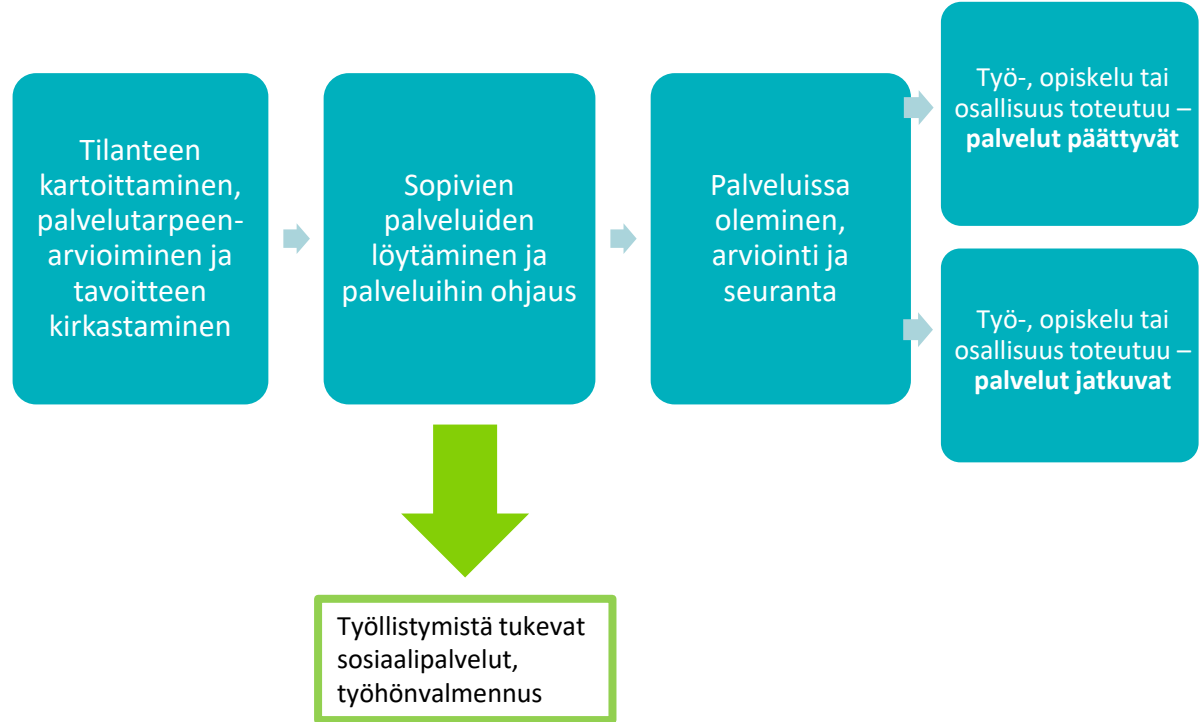
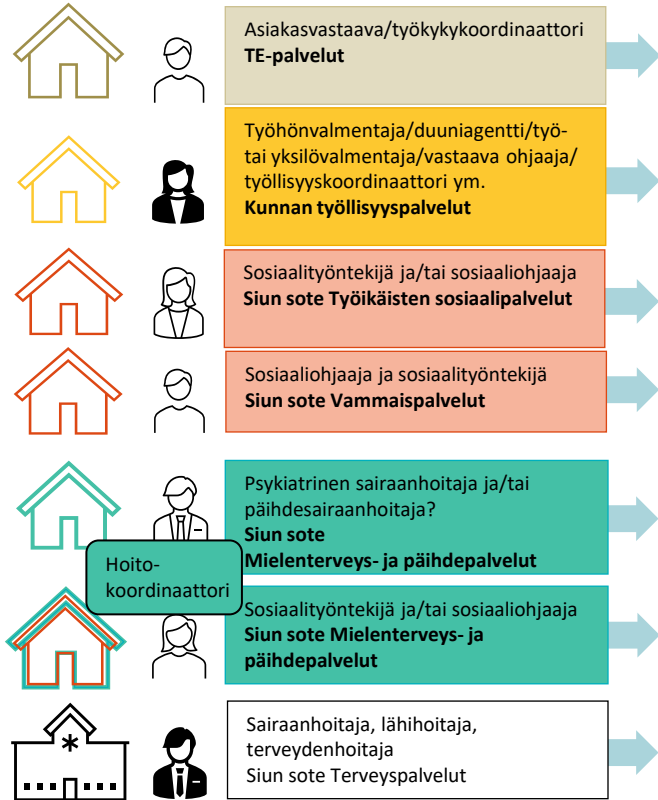
Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut 4 kpl:

- Työtoiminta
- Työhönvalmennus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työllistymistä tukeva toiminta

Asiakkaita
työllistymistä tukevissa
sosiaalipalveluissa
noin 1200 henkilöä
(kevät 2022)

Palvelutarpeiden tunnistaminen voi tapahtua mökkikylän eri toimijoilla, kuten oppilaitoksissa, työllisyyspalveluissa tai järjestöissä. Huomioitava, että kaikki sosiaalipalvelut voidaan nähdä työllistymistä tukevinä palveluina.

Palveluprosessi

Siun soten Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut – prosessit nyt

Vammaispalvelut

Vammaispalvelut
Sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja

PTA ja palvelusuunnitelma

Vammaispalveluiden asuminen sekä työ- ja päivätoiminta
Ohjaaja, Sosiaaliohjaaja tai työ- ja päivätoiminnan ohjaaja myös työhönvalmennuksen roolissa

Työhönvalmennus

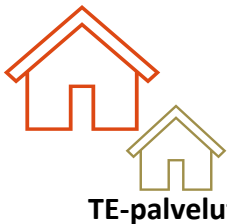
Avotyötoiminta

Avotyötoimintapaikan ja/tai työpaikan etsiminen, sopimukset, päätökset

Työtoiminta

Toimintakeskus: työtoimintasopimukset, päätökset ja työtoiminnan ohjaus

Työikäisten palvelut

Työikäisten sosiaalipalvelut
Sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja

Aktivointisuunnitelma

TE-palvelut/ TE-palvelut kuntakokeilu
Asiakasvastaava

Työikäisten sosiaalipalvelut
Sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja

PTA ja asiakas-suunnitelma

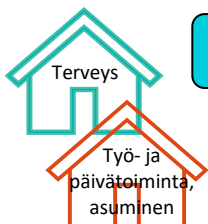
Työikäisten sosiaalipalvelut
Sosiaaliohjaaja

Kuntouttava työtoiminta

Paikan etsiminen*, työtoimintasopimukset, päätökset ja aksut 3 kk välein

* 31.12.2022 asti kunnan tehtävänä paikan etsiminen ja työtoimintasopimusten tekeminen

Miepä -palvelut

Hoito-koordinaattori

Hoidon tarpeen arviointi

Mielenterveys- ja päihdepalvelut
Psykiatrinen sairaanhoitaja ja/tai päihdesairaanhoitaja?

Hoito- ja kuntoutussuunnitelma

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden sosiaalipalvelut (asuminen, työ- ja päivätoiminta)
Sosiaaliohjaaja

PTA ja asiakas-suunnitelma

IPS-työhönvalmennus

Työtoiminta

Paikan etsiminen, sopimus työtoiminnasta ja päätökset

Vammainen asiakas
Eläke

Vammainen asiakas
Työtön

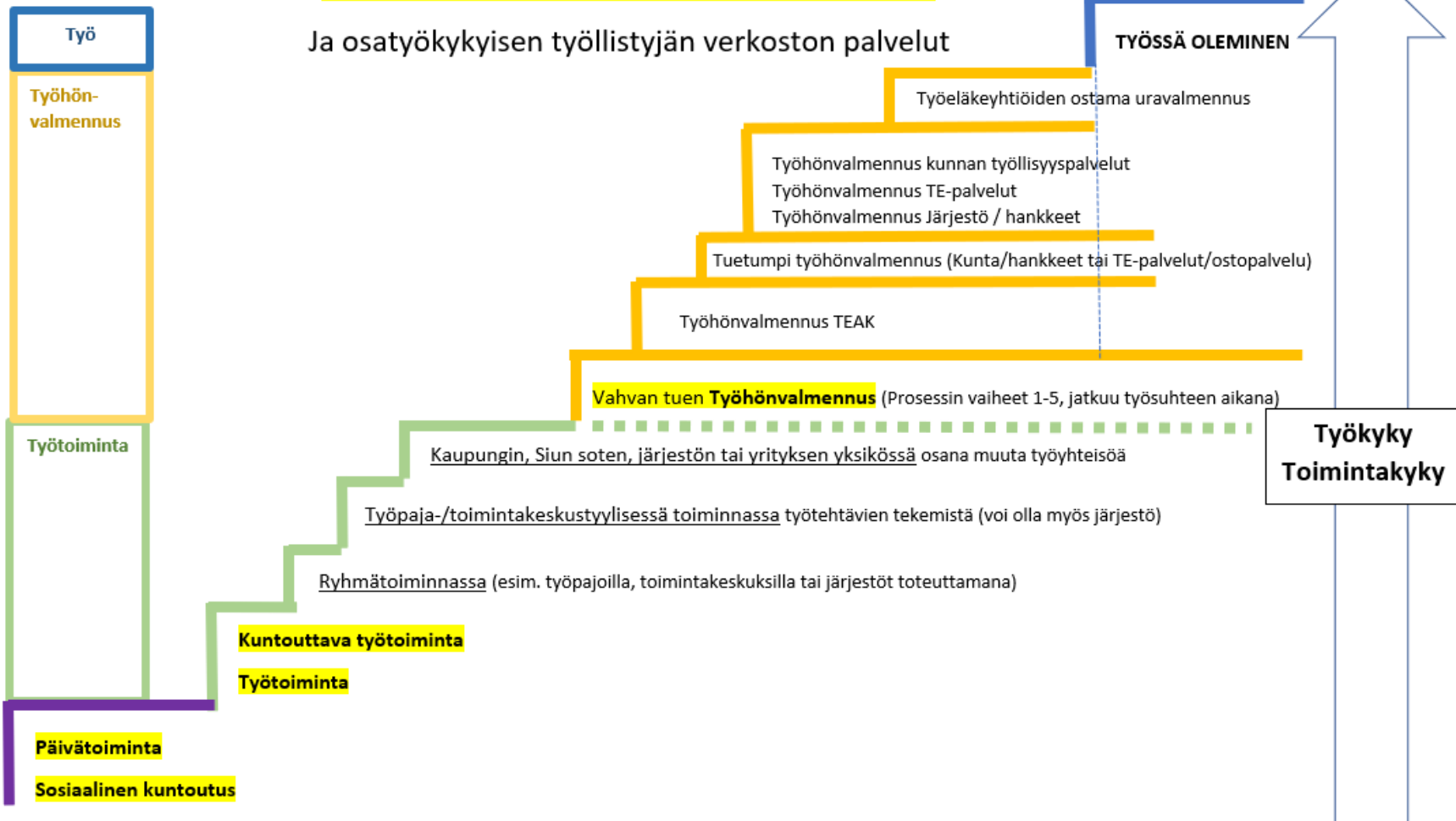
Työikäinen asiakas
Työtön

Miepä-asiakas
Työtön

Miepä-asiakas
Kunt.tuki, eläke

TYÖLLISTYMISTÄ TUKEVAT SOSIAALIPALVELUT –

Ja osatyökykyisen työllistyjän verkoston palvelut

8

Työhönvalmennuksen järjestäminen- nykytila Siun sotessa

Työhönvalmennus

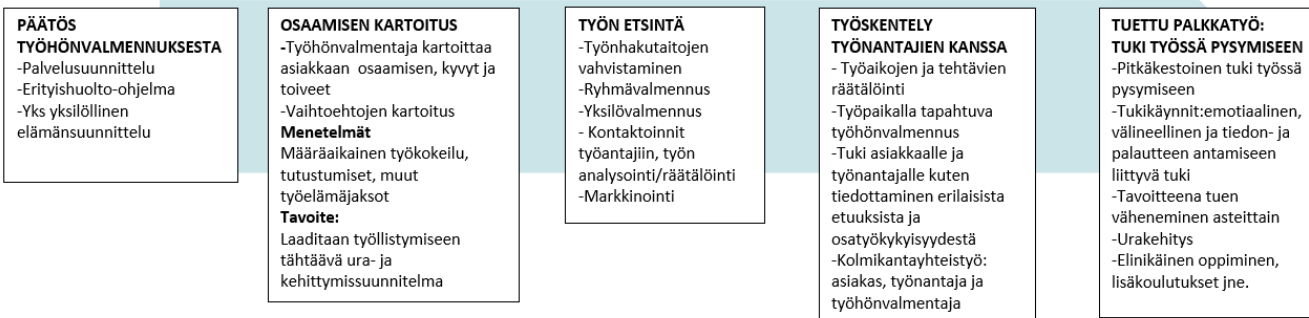
- Kehitysvammaisten henkilöiden työhönvalmennusta on järjestetty Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 35 § mukaisesti.
- Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta SHL 27 d§ mukaisia päätöksiä ei Siun sotessa ole aiemmin tehty, tai niitä on tehty yksittäisille asiakkaille.
- IPS- Sijoita ja valmenna-hankkeen toteuttama työhönvalmennus voidaan nähdä SHL 27 d§ mukaisena toimintana.

Vammaispalvelulain muutos

- Työhönvalmennus -> Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta SHL 27 d§

Työhönvalmennuksen prosessi, Siun soten vammaispalvelut

Työhönvalmennuksen ja tuetun palkkatyön prosessi, vammaispalvelut

Tavoitteiden määrittely ja jatkuva arviointi asiakastietojärjestelmään

- ✓ Työhönvalmentajan tuki asiakkaalle, työnantajalle, työyhteisölle
- ✓ Yhteistyö eri tahojen kanssa esim. kela, te-palvelut, ammatilliset oppilaitokset
- ✓ Tämänhetkiset työmarkkinoiden tarpeet ja tulevaisuuden näkymät
- ✓ Tehokas tuki työn tekemiseen ja työssä pysymiseen on tuetun työllistämisen ydinasia, joka erottaa sen perinteisistä työllistymispalveluista

Prosessikuvaus pohjautuu Euse Toolkit, tuetun työllistymisen työkalupakkiin

Työhönvalmennus sosiaalipalveluna

- Työhönvalmennuksen laatuksiteereitä peilattiin Siun soten kehitysvammapalveluissa sosiaalipalveluna toteutettavaan työhönvalmennuspalveluun.
- Työskentelyssä todettiin, että kehitysvammapalveluissa toteutettava työhönvalmennus on jo pitkälti laatuksiteereiden mukaista.
- Lisäksi IPS-Sijoita ja valmenna hanke toteuttaa laatuksiteereihin perustuvaa tuetun työllistymisen työhönvalmennusta Siun soten Mielenterveys- ja päihdepalveluissa
- Laatuksiteeristö koettiin tärkeänä laadun takeena sosiaalipalveluna toteutettavaan työhönvalmennuspalveluun.
 - Kun työhönvalmennuspalvelut toteutetaan laatuksiteeristön mukaisesti, takaa se erityisessä työllistymistilanteessa olevalle asiakkaalle hänen tuen tarvettaan vastaavan palvelun, tuen ulottumisen myös työnantajayhteistyöhön sekä työsuhteen ylläpitämiseen tuetun työllistymisen viisi vaiheisen prosessin mukaisesti.
 - Sosiaalipalveluilla on erityinen rooli ja erityisosaaminen niiden asiakasryhmien kanssa, jotka tarvitsevat pitkäkestoisempaa tukea työllistymisessään.
 - Keskiössä on palvelun kiinnittyminen osaksi asiakkaan palvelukokonaisuutta myös sote-palveluiden näkökulmasta.

Työhönvalmennus sosiaalipalveluna

”Asiakkaana koen, että...”

- Pystyn työskentelemään työyhteisössä itsenäisesti, kunhan saan siihen vahvan perehdytyksen ja työhönvalmentajani auttaa minua esimerkiksi työpaikalla tapahtuvissa muutostilanteissa
- Haluan löytää itselleni sopivan työpaikan. Olen motivoitunut ja sitoutunut toteuttamaan työntekijän kanssa yhdessä tehtyä suunnitelmaa ja sovittuja asioita
- Tarvitsen työntekijän apua ja tukea osaamiseni tunnistamisessa ja minulle sopivan työpaikan hakemisessa
- Tarvitsen työntekijän apua ja tukea työnantajan kanssa tehtävässä yhteistyössä, kuten työsopimuksen tekemisessä ja työtehtävien ja työajan räätälöinnissä
- Selviytyäkseni työssä itsenäisesti voin tarvita konkreettisia keinoja, kuten
 - työhönvalmentajan, kenelle soittaa
 - työtehtävien ohjaus/perehdytys aina samalla tavalla
 - työtehtävälisteraus työssä suoriutumisen tueksi
 - kännykän hyödyntäminen työpäivän aikataulutuksessa - taukohälytykset
- Pystyn olemaan työkokeilussa, kunhan joku auttaa minua TE-palveluiden kanssa asioimisessa
- Työtehtävien toteuttaminen sujuu hyvin ja pystyn tekemään sovitut työtehtävät itsenäisesti alun perehdyttämisen jälkeen. Joskus saatan tarvita apua työpaikalla tapahtuvissa muutostilanteissa.
- Minulla on työelämässä tarvittavat työelämätaidot ja valmiudet tehdä palkkatyötä

Työhönvalmennus sosiaalipalveluna

Työhönvalmentaja

- Motivaatio – työhönvalmentaja tukee asiakkaan motivaatiota innostamalla, antamalla palautetta ja tekemällä näkyväksi asiakkaan toimijuutta
- Osaamisen ja työelämätaitojen tunnistaminen
 - Työhönvalmentaja hyödyntää erilaisia työvälineitä osaamisen ja työelämätaitojen näkyväksi tekemiseen ja varmistamiseksi. Asiakkaan kertoma, asiakkaan koulutustausta, tiedot oppilaitoksesta ja työharjoittelujen sujumisesta sekä siellä tehdyistä mukautuksista. Työtoiminnasta tai työkokeilusta saadut tiedot.
- Työn hakeminen
 - Työhönvalmentaja avaa asiakkaalle työhaun ja työpaikkojen vaihtoehtoja sekä tukee asiakasta työnhaussa
 - Työhönvalmentaja varmistaa ja tukee asiakkaan ymmärrystä työelämäsanastoon liittyen. Hyödynnetään yksilö- ja ryhmävalmennuksen keinoja.
- Työskentely työnantajan kanssa
 - Tukee asiakasta työhaastatteluun valmistautumisessa ja tarvittaessa myös mukana työhaastattelutilanteessa ja auttaa asiakasta sanoittamaan omaa osaamistaan työnantajalle.
 - Tukee työnantajaa ja asiakasta työtehtävien ja työajan räätälöinnissä vastaamaan asiakkaan ja työnantajan tarpeita.
 - Tukee työnantajaa ja asiakasta työsopimuksen laatimisessa
 - Tukee työnantajaa TE-palveluiden tukien hakemisessa mm. palkkatuki ja työolosuhteiden järjestelytuki
 - Tukee asiakasta etuuksien ja palkan yhteensovittamisessa
- Työhönvalmentaja tukee asiakasta etuuksien ja palkan yhteensovittamisessa

Työhönvalmennus sosiaalipalveluna

Työhönvalmentaja

- Itsenäinen selviytyminen työpaikalla
 - Alun perehdyttäminen voi olla
 - työpaikalle jalkautuvaa esim. 3 ensimmäistä työpäivää tuetaan asiakasta työtehtävien opettelussa, työpaikan tiloihin tutustumisessa, työkavereihin ja työpaikan työkulttuuriin tutustumisessa ja myös kirjoittamattomien sääntöjen ”sanoittaminen” sekä tarvittavien tukikeinojen määrittäminen kuuluu perehdyttämiseen
 - tukena taustalla asiakkaan toimintakyvystä riippuen, jolloin työnantajan kanssa tehtävä yhteistyö riippuu asiakkaan itsenäisestä toimijuudesta ja tahtotilasta.
 - Asiakas pärjää itsenäisesti työpaikalla, kun hänellä on käytössään tarvittavat tukikeinot
 - Tuetaan työssä pysymistä: Säännölliset tukikäynnit ja puhelut sekä asiakkaalle että työnantajalle, tarvittaessa myös muutostilanteessa
 - Tuetaan työyhteisöä: esim. työyhteisön perehdytys huomioimaan asiakkaan työtehtävien ohjaus/perehdytys aina samalla tavalla
- Yhteistyö TE-palveluiden kanssa: Tuetaan asiakasta TE-palveluiden kanssa asioimisessa
- Yhteistyö asiakkaan muun verkoston kanssa
- Työhönvalmentaja tukee asiakasta urakehityksen näkökulmasta esim. täydennyskoulutukset, uusien työpaikkojen hakeminen

Kiitos kehittämistyöhön osallistuneille!

